

De dominee hoeft niet meer te komen!

VRAAG

In een gesprek gaf een gemeentelid aan dat zij erg teleurgesteld is in de predikant. Hij had niets van zich laten horen toen zeverd geopenbaard. Ook van anderen had ze weleens gehoord dat ze de predikant hadden gemist. Ze was er wel klaar mee. *De dominee hoeft niet meer te komen*, zei ze. Ik vond het een lastige situatie. Ik snap wel wat ze zegt en vind zelf eigenlijk ook dat de predikant hierin soms steken laat vallen. Maar ik zie ook wat hij wel doet en wil voorkomen dat er een negatief beeld van hem ontstaat. Hoe kan ik het beste reageren?

ANTWOORD

Volgens mij is dit een herkenbare situatie. Het gaat niet alleen over predikanten. Laatst hoorde ik mensen mopperen dat er nooit een ouderling of diaken kwam. Ze hadden al jaren geen huisbezoek gehad...

Kees van
Dusseldorp

De reactie van het gemeentelid die jij schetst, is niet zonder risico. Mopperen werkt als dynamiet binnen de verhoudingen in de gemeente. Als iemand tegenover jou blijkt geeft van haar teleurstelling, zal ze dat mogelijk ook naar anderen doen. En als in de sfeer binnen (een deel van) de gemeente teleurstelling of frustratie over de predikant een vaste plek krijgt, kan hij beter maar solliciteren. Zulke hoorders nemen dan ook een deel van zijn verkinging niet meer serieus (*hij kan het mooi vertellen, maar wat laat hij zelf zien?*). Het is een van de afbrandfactoren voor predikanten: het gevoel nooit genoeg te doen en niet aan de verwachtingen te voldoen. Kortom: terecht voel je je ongemakkelijk bij zo'n uitspraak.

Mopperen werkt als dynamiet binnen de verhoudingen in de gemeente

Serieus nemen

Ik denk dat je er goed aan doet om zo'n opmerking serieus te nemen. "Je zegt nogal wat. Daar wil ik het graag met je over hebben." Misschien is het een emotionele uiting van haar eigen moeite. Misschien is het een signaal van diepere onvrede. In alle gevallen is het goed dit niet te negeren, aan te vallen of bij te vallen. Daarvoor is het te kwetsbaar. Daarvoor geeft het te veel kansen voor een goed gesprek! Zo'n gesprek ontstaat als je gaat luisteren en kunt aangeven wat jou raakt in haar reactie: bewogenheid om haar, zorg om de predikant en de gemeente, ongemak over je eigen plek.

In een gesprek zoek je naar de achtergrond van zo'n verzuchting. Is er een bepaalde situatie waarin iemand heel graag met de predikant had gesproken? Dan ligt er onder de aanklacht vermoedelijk een klacht: er is iets waarin ze vastgelopen is, wat ze moeilijk vindt, waar ze graag eens over zou willen praten. Het is mogelijk om daarnaar te vragen: "Wanneer had je graag met de predikant willen praten? Zou je mij eventueel willen vertellen waarover? Heb je je gevoels met iemand anders kunnen delen? Kan ik daarin iets voor jou betekenen?"

Verwachtingen

Bij dit onderwerp gaat het duidelijk ook over verwachtingen. "Wat verwacht je eigenlijk van de predikant? Weet hij dat? En hoort dat echt bij zijn taak?" Dit kan een lastig gesprek zijn, omdat veel predikanten (en ouderlingen en diakenen) niet heel duidelijk aangeven wat er van hen verwacht kan worden en wat niet. Door deze onduidelijkheid is het wachten op teleurstellingen. Op dit punt valt vaak winst te boeken. Als ambtsdragers en kerkenraden duidelijk communiceren hoe zij hun pastorale taak zien, scheelt dat veel onduidelijkheid. Denk trouwens niet dat zoiets met een eenmalig stukje in het kerkblad 'gecommuniceerd' is.

Het mooiste zou zijn als er in de gemeente een gesprek ontstaat dat uitloopt op een gezamenlijke visie op pastorale zorg. Verwachtingen en ervaringen zijn binnen de gemeente sterk verschillend. Bovendien heb je te maken met de mogelijkheden en beperkingen van een predikant en andere werkers in de kerk. Hoe zij tegen hun taak aankijken, kan nog weleens verschillen van wat 'men' verwacht, zeker van ambtsdragers. Een goed gemeentegesprek over pastorale zorg geeft in veel kerken heel veel winst en activeert ook gemeenteleden in het omzien naar elkaar.

Bespreekbaar maken

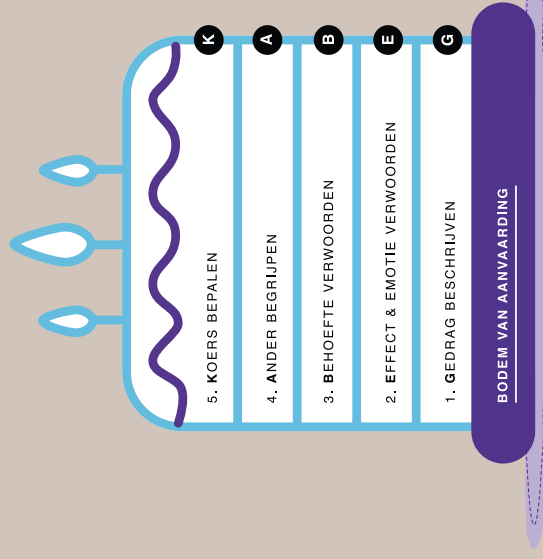
Je geeft aan dat je zelf ook vindt dat de predikant soms steken laat vallen. Ik vind dat je daar ook iets mee moet. Juist als je waardering hebt voor zijn werk en inzet in de gemeente moet je dit bespreekbaar maken. Ik kan me voorstellen dat je in eerste instantie contact met de predikant zoekt. Hou dat gesprek concreet (over welke signalen en mensen heb je het), christelijk (aanvaardend en biddend) en constructief (zoek samen naar mogelijkheden). Het is niet de bedoeling dat de predikant direct naar het gemeentelid toestapt om het 'op te lossen'. In zo'n gesprek ontdek je misschien dat de predikant het hier zelf moeilijk mee heeft. Dit zou in een functioneringsgesprek aan de orde kunnen komen. Je kunt ook ontdekken dat er inderdaad een breder probleem is. Dat geeft jullie samen reden om het in de kerkenraad aan de orde te stellen en samen naar een oplossing te zoeken. Het vraagt de nodige wijsheid om goed te reageren op zo'n opmerking van een zuster. Zie het als een kans om werkelijk in gesprek

Door deze onduidelijkheid is het wachten op teleurstellingen

Zelfs teleurstellingen in elkaar kunnen helpen om dichter bij Christus te komen

te komen! Laat daarbij merken dat we in de kerk geen volmaakte gemeenschap hebben met perfecte werkers. Ieder persoonlijk en gemeenteleden samen moeten en kunnen leven van Gods genade. In deze sfeer kunnen zelfs teleurstellingen in elkaar helpen om dichter bij Christus te komen.

GEBAK-model

www.geloofwaardigspreeken.nl/feedbacktips

Voor mijn reactie heb ik gebruikgemaakt van de inzichten van Paulien Vervoorn. Zij schreef het boek *Feedback in de kerk*. Zij presenteert het GEBAK-model voor het geven van feedback.

G = gebeurtenis: geef concreet aan waar het over gaat.

E = effect: vertel wat het met je doet.

B = behoefte: probeer persoonlijk onder woorden te brengen wat je graag zou willen.

A = ander: stel vragen aan de ander om de ander te begrijpen; waarom zou hij zo kunnen reageren?

K = koers: of je elkaar nu helemaal begrijpt of niet, probeer samen een manier af te spreken om verder te gaan.

Christelijke feedback vindt plaats op een *bodem van aanvaarding* en binnen de *ruimte van gebed*.

Dr. Kees van Dusseldorp is predikant in GKu Schildwolde en docent homiletiek aan de TU in Kampen.

Wat is missionair-diaconaat?

Terug naar de basis van getuigen en dienen

Missionair-diaconaat of diaconaat-missionair. Het zijn woorden die je steeds vaker hoort. Maar wat zeggen we er eigenlijk mee? En hoe behulpzaam zijn deze gecombineerde begrippen? Recent werd hierover een studiedag georganiseerd vanuit de Protestantse Kerk in Nederland. Er werden praktijkverhalen gedeeld, waarop door onder anderen Stefan Paas werd gereageerd. Dit artikel is een bewerking van zijn bijdrage. Daarin stelt hij ons een aantal indringende vragen.

Stefan Paas

Eerst de praktijkverhalen. Te beginnen met Groningen. In het **Platform Kerken Aardbeving** werken zeven kerken samen met het oog op de aardbevingsproblematiek in deze regio. Het gaat daarbij om zowel diaconale als pastorale aspecten. De gevolgen van de aardbevingen zijn ingrijpend en dan op het eerste gezicht lijkt. Er verschijnen niet alleen scheuren in gebouwen, er komen ook scheuren in de samenleving en in mensenzinnen. De afgelopen tijd heeft het platform geprobeerd een netwerk op te bouwen met diverse partijen, zoals de provincie en de Groninger Bodem Beweging.

Nu een verhaal uit Utrecht. De missionair-diaconale **pioniersplek De Haven**, Kanalenland, richt zich op mensen die niet of niet meer in de kerk komen. Het is een plek van gebed, bemoediging, gastvrijheid, dienen, toewijding en getuigen. Vanuit het verlangen en vanuit de visie: meer van Jezus op Kanaleneiland. Gods missie start in de samenleving en niet pas in de kerk. Daarom wordt geprobeerd aan te sluiten bij wat er in de wijk gebeurt en nodig is.

Kerk in Actie geeft voorbeelden uit de kerken in Bangladesh en China. De kerk in **Bangladesh** nam de taak op zich om het land mee op te bouwen en werd daarin ondersteund door partnerkerken en ontwikkelingsorganisaties in het Westen. Zo wilden ze solidariteit met de naasten uitdrukken. Dit heeft geresulteerd in een groot sociaal ontwikkelingsprogramma. Opvallend is dat de kerk van Bangladesh tot voor kort niet of nauwelijks groeide. De grote nadruk op georganiseerde vormen van diaconaat heeft een zware wissel op de kerk getrokken: er is nauwelijks aandacht geweest voor kerkopbouw, jeugdwerk, enzovoort. Kerkleden zijn gaan verwachten dat de kerk er is om voor hen te zorgen.

In **China** groeit de kerk zonder dat er veel georganiseerd wordt op missionair of diaconaal terrein. Maar de kerk vult een gevoelde geestelijke leegheid en voorziet in een behoefte aan contact en net-

Kerkleden zijn gaan verwachten dat de kerk er is om voor hen te zorgen